Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy

z Historii dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych

województwa kujawsko-pomorskiego

Etap wojewódzki – data: 3 marca 2026 r.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu na TEŚCIE swój kod ustalony przez Komisję Konkursową.
Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 17 stron i zawiera 24 zadania. Jeśli zauważysz jakiekolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia oraz wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem w KARCIE ODPOWIEDZI.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź zakreśl KÓŁKIEM i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Pracuj samodzielnie.
9. Nie wolno wnosić telefonów komórkowych i innych urządzeń teleinformatycznych na konkurs.
10. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi 90 minut.
11. Maksymalnie możesz zdobyć 120 punktów.

KOD UCZNIA - ……..

Zadanie I (0 – 5 p.) – Dopisz właściwe pojęcia do poniższych opisów. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI:

1. Proces polegający na przejściu człowieka z koczowniczego na osiadły tryb życia.

2. Charakterystyczna dla starożytnej Mezopotamii monumentalna budowla sakralna o schodkowym kształcie.

3. Szyk bojowy piechoty greckiej, tworzony przez hoplitów ustawionych w zwartych szeregach.

4. W starożytnej Grecji „miasto-państwo", stanowiące wspólnotę obywateli zorganizowaną w ramach pewnego ustroju.

5. Forma ustroju, która została ustanowiona w starożytnym Rzymie w VI w. p.n.e. Jej cechą charakterystyczną było m.in. wprowadzenie wybieranych przez zgromadzenie ludowe urzędników.

Zadanie II (0 – 3 p.) Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Wykorzystując wiedzę źródłową i pozaźródłową, oceń prawdziwość zdań. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz „PRAWDA", jeśli zdanie jest prawdziwe, a "FAŁSZ", jeśli jest fałszywe:

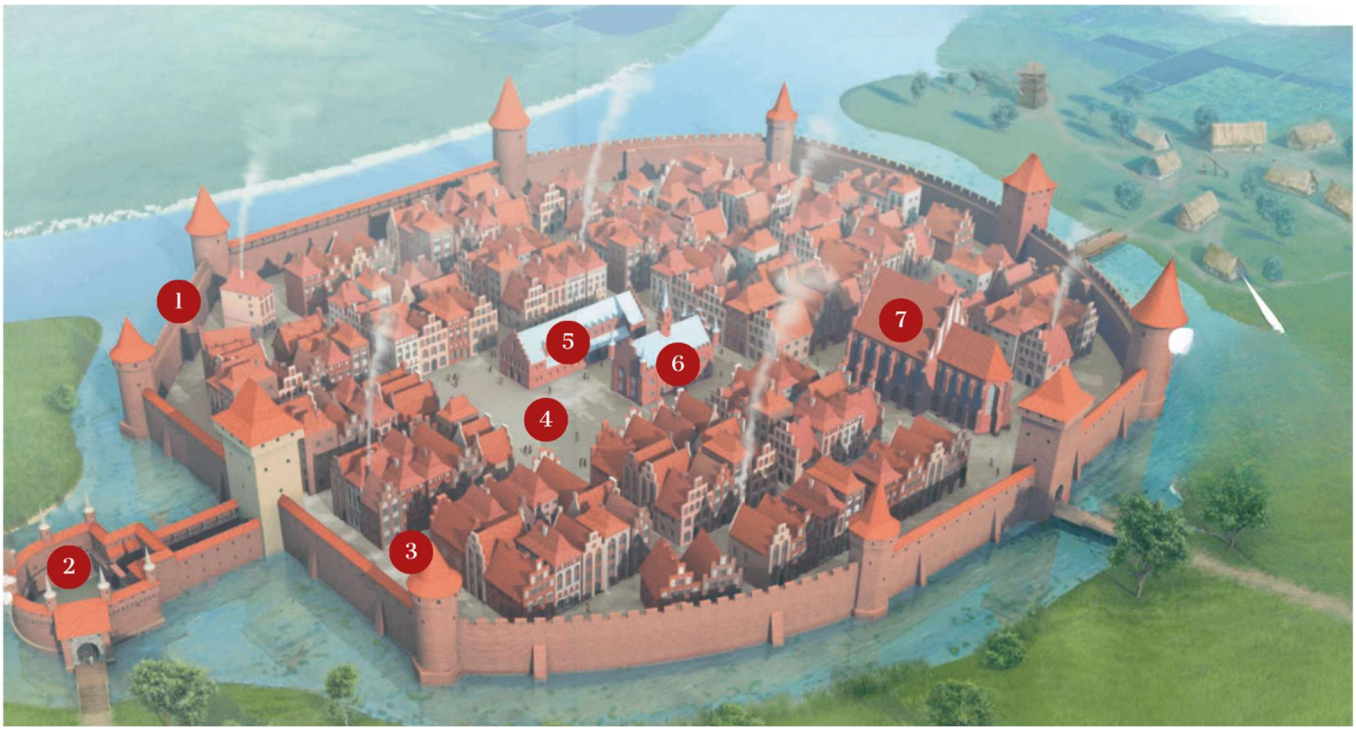
„I niech nie sądzą ci, którzy nie uwierzyli, że nas wyprzedzą. Oni przecież nie są zdolni niczego udaremnić! Przygotujcie przeciwko nim, ile możecie sił i oddziałów konnicy, którymi moglibyście przerazić Boga i wroga waszego, jak również innych, którzy są poza nimi, a których wy nie znacie. Bóg ich zna! (...) A jeśli oni skłonią się do pokoju, to i ty się ku niemu skłoń i zaufaj Bogu! Zaprawdę, On jest Słyszący, Wszechwiedzący".

Koran, sura 8, 59-61

1.	Jest to tekst dotyczący religii prawosławnej.
2.	Wyznawcy religii wspominanego w tekście Boga nazywają imieniem Allah.
3.	W tekście przedstawiono jeden z obowiązków muzułmanów, czyli ramadan.

Zadanie III (0 – 3 p.) Zapoznaj się z ilustracją prezentującą średniowieczne miasto. Uzupełnij luki w tekście. W KARCIE ODPOWIEDZI zapisz prawidłowe odpowiedzi:

Źródło: G. Wojciechowski, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 144-145.

Na ilustracji numerem 4 oznaczono [**luka nr 1**]. Z kolei barbakan występuje pod numerem [**luka nr 2**], a sukiennice znajdują się pod numerem [**luka nr 3**].

Zadanie IV (0 – 5 p.) Poniżej znajduje się 5 pytań, do których zaproponowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz prawidłową literę:

1. Elementem dominującym wyłącznie w stylu gotyckim są:

A. rozety B. kolumny C. łuki D. małe okna

2. Pierwszym władcą Franków z dynastii Karolingów był:

A. Karol Młot B. Chlodwig C. Pepin Mały D. Karol Wielki

3. Władca, który najwcześniej został koronowany cesarzem, to:

A. Karol Wielki B. Otton I C. Otton III Wielki D. Justynian I Wielki

4. Przyczyna wielkiej schizmy wschodniej to:

A. ekskomunika na cesarza Henryka IV B. spór o dogmaty, czyli prawdy wiary

C. rywalizacja między miastami włoskimi a Francją o prymat w Kościele D. spór o inwestyturę

5. Ława miejska w mieście zajmowała się:

A. sądownictwem B. zbieraniem czynszu C. wyborem burmistrza D. uchwaleniem prawa

Zadanie V (0 – 8 p.) Poniżej znajduje się tekst dotyczący nowożytności. W KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednie słowa we właściwych punktach pasujących do luk w tekście zamieszczonym poniżej.

Jedną z przyczyn rozpoczęcia odkryć geograficznych w XV w. była chęć znalezienia drogi morskiej do **[A. ……]**. Krzysztof Kolumb postanowił wypłynąć w kierunku zachodnim i myśląc, że dotarł do Indii, spotkaną ludność nazwał **[B. …….]**. Jednak ostatecznie dotarł do nowego lądu, a tym żeglarzem, który dopłynął do Indii w 1498 r., był **[C. …….].**

Nowożytność to nie tylko odkrycia geograficzne, ale również zmiany związane z Kościołem. Marcin Luter, zakonnik postanowił zaprotestować przeciwko m.in. sprzedaży odpustów i nepotyzmowi. W związku z tym ogłosił 95 tez, przybijając je na drzwiach kościoła w Wittenberdze – miało to miejsce w roku **[D. …….]**. Następnie postanowił utworzyć Kościół luterański, do którego zaczęli przystępować władcy księstw niemieckich. Wybuchł konflikt między katolickim cesarzem i jego zwolennikami a luterańskimi książętami. Zakończył się on w 1555 r. pokojem w **[E. ….]**, w wyniku którego wprowadzono zasadę „czyja władza, tego religia".

W związku z sukcesem reformacji Kościół katolicki musiał pomyśleć o zmianach. Te omawiano w latach 1545-1563 podczas soboru **[F. ……. (podaj nazwę lub miejscowość, gdzie odbywał się sobór)]**. Jeszcze wcześniej, bo w 1534 r. powołano Towarzystwo Jezusowe, zakon potocznie nazywano jezuitami, a jego twórcą był **[G. ……]**. Kontrreformacji towarzyszyła od 1542 r. działalność sądu w sprawach odstępstw od wiary katolickiej, czyli **[H. ……]**. Przez ten sąd został osądzony m.in. Giordano Bruno, którego uznano za heretyka i skazano na spalenie na stosie.

Zadanie VI (0 – 5 p.) Oceń prawdziwość informacji podanych w poniższych zdaniach. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz „Prawda”, jeśli zdanie jest prawdziwe, a „Fałsz”, jeśli jest fałszywe:

1.	Jean Baptiste Colbert nałożył wysokie cła na towary sprowadzane z zagranicy w celu zmniejszenia importu.
2.	Deklaracja praw z 1689 r. wprowadziła w Anglii republikę.
3.	Fryderyk II Wielki, król pruski zakazał tortur w sądach, budował szkoły, utrzymał tolerancję religijną, a jednocześnie sprawował władzę absolutną.
4.	Jerzy Waszyngton był pierwszym prezydentem Stanów Zjednoczonych.
5.	Kodeks Napoleona z 1804 r. wprowadził m.in. rozwody i zapewnienie ochrony własności prywatnej.

Zadanie VII (0 - 4 p.) – XIX w. przyniósł rozwój ideologii społeczno-politycznych. Przyporządkuj hasła do odpowiedniej ideologii, wstawiając „X” we właściwej komórce. Jedno hasło pasuje tylko do jednej ideologii. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI:

HASŁA	Liberalizm	Konserwatyzm	Socjalizm	Komunizm
Mówiono o sprawiedliwości społecznej, opiekuńczej roli państwa (np. skróceniu dnia pracy), stawianiu interesu wspólnoty ponad interesem jednostki oraz wprowadzaniu zmian na drodze pokojowej.				
Mówiono o równości obywateli wobec prawa, wolnym rynku, własności prywatnej, dążeniu do ustroju opartego na konstytucji i trójpodziale władzy.				
Uważano, że należy zlikwidować własność prywatną, a zmiany powinny nastąpić na drodze rewolucji.				
Ta ideologia broniła religii i tradycyjnych wartości.				

Zadanie VIII (0 – 5 p.) Na podstawie mapy i karykatury oraz wykorzystując wiedzę pozaźródłową, odpowiedz na pytania. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI:

Mapa ekspansji kolonialnej w XIX w. *Źródło: J. Kłaczkow, A. Łaszkiewicz, S. Roszak, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii do klasy siódmej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 77.*

Francuska karykatura z 1898 r. *Źródło: T. Małkowski, Historia 7. Podręcznik dla klasy szóstej szkoły podstawowej, Gdańsk 2024, s. 90.*

1. Podaj nazwę państwa, które – zgodnie z mapą – posiadało najwięcej kolonii w XIX w.

2. Jak nazywała się władczyni oznaczona numerem 1 na karykaturze? Podaj jej imię.

3. Oceń prawdziwość informacji podanych w poniższych zdaniach. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz „Prawda”, jeśli zdanie jest prawdziwe, a „Fałsz”, jeśli jest fałszywe:

A.	W Afryce kolonie posiadały takie państwa, jak m.in. Wielka Brytania i Francja.
B.	Na karykaturze postać oznaczona numerem 5 to władca Prus.
C.	Indie stanowiły kolonię należącą do Włoch.

Zadanie IX (0 – 4 p.) Poniżej znajdują się 4 zdania, do których zaproponowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz prawidłową literę:

1. Prezydent Stanów Zjednoczonych podczas wojny secesyjnej:

A. Thomas Jefferson B. Ulysses Grant C. Abraham Lincoln D. Robert Lee

2. W 1866 r. Włosi, dzięki wsparciu Francji, uzyskali od Austrii:

A. Rzym B. Piemont C. Sardynię D. Wenecję

3. Nowy ruch społeczno-polityczny powstały pod koniec XIX w. zapoczątkowany encykliką „Rerum novarum", podkreślający konieczność poszanowania godności człowieka i poprawy warunków pracy to:

A. nacjonalizm B. chrześcijańska demokracja (chadecja)

C. nacjonalizm D. anarchizm

4. Odkrywcą promieni X był:

A. Wilhelm Roentgen B. Karol Darwin C. Karl Benz D. Ludwik Pasteur

Zadanie X (0-8 p.) Poniżej zamieszczony jest tekst dotyczący I wojny światowej i okresowi międzywojennemu. W KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednie słowa we właściwych punktach pasujących do luk w tekście zamieszczonym poniżej.

Jedną z przyczyn wybuchu I wojny światowej był konflikt krajów europejskich o wpływy na jednym z półwyspów europejskich. W latach 1912-1913 doszło tam do dwóch wojen, ostatecznie pozostawiając zaognioną sytuację. Rejon, gdzie doszło do tych napięć na tle narodowościowym i religijnym, nazywa się **[A. …….].** Kolejną przyczyną wybuchu I wojny światowej był brak zgody Serbów na wszystkie punkty z ultimatum wystosowanego przez władze w Wiedniu w związku z zamordowaniem arcyksięcia **[B. ……].**

Wielka Wojna była prowadzona między dwoma blokami polityczno-wojskowymi. Po jednej stronie były: Austro-Węgry, Niemcy oraz Włochy (do 1915 r.) – ten blok nazywano **[C. ……]**. Z kolei drugi blok tworzyły Wielka Brytania, Francja i Rosja.

Walki na zachodzie Europy po niezrealizowaniu planu wojny błyskawicznej pod koniec 1914 r. ustabilizowały się. Od wybrzeża Morza Północnego aż do granic Szwajcarii powstała ciągła linia frontu, wzdłuż której przeciwne strony rozbudowywały swoje umocnienia. W ten sposób walki na froncie zachodnim przybrały charakter wojny **[D. ……],** która charakteryzuje się małą ruchliwością frontu, długotrwałymi walkami zaczepno-obronnymi oraz małym tempem działań zmierzających do przełamania obrony nieprzyjaciela. Działania wojenne toczyły się także na froncie wschodnim, gdzie w 1914 r. armia niemiecka pokonała Rosjan w bitwie pod Tannenbergiem, a rok później pod Gorlicami. Na froncie wschodnim

trwała wojna manewrowa, czyli wojska często się przemieszczały. Walki prowadzono też na morzach. Podczas nich Niemcy wprowadzili do walki okręty podwodne, czyli **[E. ……..].**

I wojna światowa przyniosła kryzys gospodarczy. W 1917 r. do walki przystąpiły Stany Zjednoczone, a Rosja po rewolucji październikowej i zmianie władzy postanowiła 3 marca 1918 r. podpisać traktat **[F. ……. (podaj miejscowość, gdzie podpisano traktat lub nazwę traktatu)]**. Z kolei w wyniku trudnej sytuacji gospodarczej, protestom społecznym oraz zmianom władz w Austro-Węgrzech i Niemczech podpisano rozejm w miejscowości Compiegne. Jednak warunki pokoju ustalano na konferencji pokojowej w Paryżu. W wyniku zawartego traktatu z Niemcami ustalono m.in. powrót do Francji Alzacji i wschodniej Lotaryngii, a do Polski Wielkopolski i Pomorza Gdańskiego. Z kolei miasto z otaczającymi terytoriami i dostępem do morza zostało przekształcone w wolne miasto pod ochroną Ligi Narodów – było to miasto **[G. ……].** Europa po I wojnie światowej zmieniła się, gdyż m.in. powstały nowe państwa na części terytoriów mocarstw europejskich. Przez wiele lat Niemcy były izolowane, lecz sytuacja uległa zmianie podczas konferencji w Locarno w **[H….]** roku, podczas której Francja, Belgia, Wielka Brytania i Włochy podpisały z Niemcami tzw. pakt reński gwarantujący nienaruszalność granicy między Niemcami, a Francją i Belgią oraz równocześnie strony wyrzekały się agresji wobec siebie.

Zadanie XI (0 – 4 p.) Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z czasów II wojny światowej. Wpisz liczby od 1 do 4, przy czym wydarzenie oznaczone numerem 1 było chronologicznie pierwsze. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI:

Rozpoczęcie operacji Barbarossa	Bitwa o Stalingrad	Atak na Pearl Harbor	Lądowanie aliantów w Normandii (operacja Overlord)

Zadanie XII (0 – 4 p.) Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Wykorzystując wiedzę źródłową i pozaźródłową, odpowiedz na pytania:

„Od Szczecina nad Bałtykiem do Triestu nad Adriatykiem opuściła się żelazna kurtyna w poprzek kontynentu. Poza tą linią znajdują się wszystkie stolice byłych państw środkowej i wschodniej Europy: Warszawa, Praga, Wiedeń, Budapeszt, Bukareszt i Sofia - wszystkie te sławne miasta i zamieszkująca wokół nich ludność leżą, że tak się wyrażę, w sferze radzieckiej i wszystkie, w takiej czy innej formie, podlegają nie tylko wpływom radzieckim, ale kontroli z Moskwy w bardzo wysokim, niekiedy rosnącym stopniu. Rządy policyjne przenikają z Moskwy”

Źródło: https://cloud-d.edupage.org/cloud/H_zrodlo_.....

Źródło: R. Śniegocka, A. Zielińska, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii do klasy ósmej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 107.

1. Podaj imię i nazwisko osoby, która wygłosiła to przemówienie.

2. Wyjaśnij pojęcie „żelazna kurtyna", które pojawia się w tekście.

3. Spójrz na mapę i na stolice wymienione w tekście. Napiszę nazwę PAŃSTWA przywołanego w tekście, które według mapy nie było członkiem Układu Warszawskiego.

4. Podaj nazwę amerykańskiego Programu Odbudowy Europy przedstawionego przez amerykańskiego sekretarza stanu w 1947 r. i przyjętego przez Kongres USA w 1948 r., zakładającego przekazanie krajom europejskim pomocy w postaci m.in. kredytów, surowców mineralnych i produktów żywnościowych.

HISTORIA POLSKI

Zadanie XIII (0 – 4 p.) Poniżej znajdują się 4 obrazy, prezentujące różne wydarzenia z dziejów Polski od X do XV w. Do każdego obrazu dopisz władcę polskiego, który rządził w Polsce w momencie przedstawionego na obrazie wydarzenia. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI:

Obraz nr 1:

Źródło: G. Wojciechowski, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 198.

Obraz nr 2:

Źródło: G. Wojciechowski, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 215.

Obraz nr 3:

Źródło: G. Wojciechowski, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 166.

Obraz nr 4:

Źródło: T. Małkowski, Historia 5. Podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej, Gdańsk 2024, s. 184.

Zadanie XIV (0- 8 p.) Uzupełnij krzyżówkę, wpisując właściwe odpowiedzi na pytania. Następnie wyjaśnij znaczenie miejscowości z hasła głównego, odpowiadając, jakie wydarzenie miało miejsce w tej miejscowości w 1374 roku.

Pytania:

1. Mikołaj … - polski astronom, matematyk, ekonomista, lekarz itd., autor dzieła „O obrotach sfer niebieskich".

2. Uboga szlachta nieposiadająca ziemi.

3. Miejsce bitwy rozegranej w 1610 r. pod dowództwem hetmana polnego koronnego Stanisława Żółkiewskiego z armią moskiewską i posiłkami szwedzkimi.

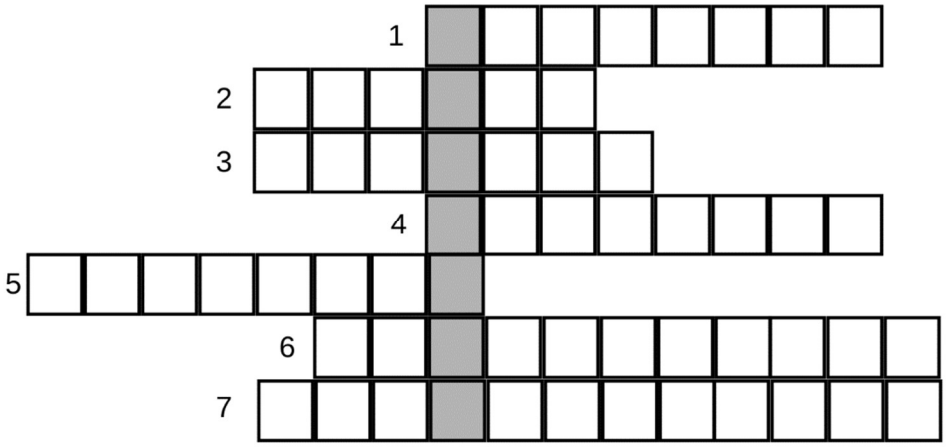
4. Kraina historyczna położona za porohami, czyli skalnymi progami na rzece Dniepr, na obszarze południowej Ukrainy zamieszkiwana przez Kozaków. Inaczej Dzikie Pola.

5. Kraina historyczna nad Zatoka Ryską i Zatoką Fińską; obszar obejmujący w większości tereny dzisiejszej Łotwy i Estonii. Ziemia, o którą trwał konflikt m.in. między Polską a Szwecją i Rosją w XVI i XVII w.

Ziemia ta w wyniku pokoju w Oliwie z 1660 r. ostatecznie w większości trafiła w ręce Szwedów.

6. Nazwisko polskiego pisarza renesansowego z XVI w., autora fraszek i trenów.

7. Albrecht von … - wielki mistrz krzyżacki z XVI w., a od 1525 r. książę pruski.

Zadanie XV (0-4 p.) Poniżej znajdują się 4 postanowienia rozejmów lub pokojów związanych z wojnami prowadzonymi przez Rzeczpospolitą w XVII w. Dopasuj do tych opisów właściwą nazwę pokoju lub rozejmu spośród podanych w ramce. Do każdego postanowienia pasuje tylko jedna odpowiedź. W KARCIE ODPOWIEDZI zapisz prawidłowe litery.

A.pokój w Oliwie	B. rozejm w Starym Targu	C. pokój w Polanowie	D. rozejm w Sztumskiej Wsi
E.rozejm w Andruszowie	F. pokój w Buczaczu	G. pokój w Wiedniu	H. II pokój toruński

1. Na mocy traktatu pokojowego Rzeczpospolita utrzymała ziemię smoleńską, siewierską i czernihowską. Rosjanie zobowiązali się do wypłaty odszkodowania.

2. Rozejm wiązał się z utrzymaniem przez Szwedów Inflant z Rygą oraz portów Prus Królewskich i Książęcych bez Gdańska, Królewca i Pucka. Szwedzi mieli prawo do części cła z eksportu gdańskiego.

3. Polska utraciła na rzecz Rosji ziemie: smoleńską, siewierską, czernihowską i część Ukrainy na wschód od Dniepru wraz z Kijowem.

4. Według postanowień traktatu Rzeczpospolita utraciła na rzecz Turcji część Ukrainy, Podole i twierdze w Kamieńcu Podolskim.

Zadanie XVI (0-4 p.) Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie wykorzystując wiedzę źródłową i pozaźródłową, oceń prawdziwość zdań. Zaznacz „PRAWDA", jeśli zdanie jest prawdziwe, a „FAŁSZ", jeśli fałszywe.

„*uchwała powzięta przez sejm jest pewnego rodzaju cudem, bo wystarczy jeden pijak lub człowiek pozyskany przez któregoś z zainteresowanych książąt, lub wreszcie jakikolwiek kapryśny fantasta, by jednym słowem doprowadzić Rzeczpospolitą do ruiny. Słowem, kiedy chce się zerwać sejm, wystarczy wykorzystać pierwszą lepszą sposobność, by wnieść protest lub podać od siebie jakikolwiek błahy wniosek i dodać przy tym, że w wypadku gdyby wniosek ten nie przeszedł – wpłynie protest przeciwko sejmowi; wychodzi się następnie z izby, rejestruje protest w sądzie grodzkim lub trybunale, przy czym, by odeprzeć cios i przywołać posła do porządku, pozostała reszta izby nie ma innej drogi, jak tylko łagodną perswazję, namowę lub – pieniądz. Gdyby bowiem, mimo jego protestu, chciano prowadzić obrady w dalszym ciągu, cała reszta posłów sprzeciwiłaby się takiemu postanowieniu, jako godzącemu w podstawowe prawa obowiązujące w państwie, do jakich należy ta tak szkodliwa wolność, umożliwiająca w zasadzie zrywanie sejmów każdemu ich członkowi"*

Źródło: Fragment „Pamiętników" Chevaliera de Beaujeu, [w:] M. Dankowski, Liberum veto. Chluba czy przekleństwo?, Toruń 2019, s. 282.

1.	W tekście autor krytykuje liberum veto.
2.	Autor tekstu wspomina, że wśród osób zrywających sejm są m.in. posłowie pozyskani przez książąt.
3.	Aby przekonać posła do tego, by nie rejestrował protestu, reszta posłów musiała przegłosować jego usunięcie z izby.
4.	Autor wskazuje, że liberum veto może doprowadzić Rzeczpospolitą do klęski.

Zadanie XVII (0 – 8 p.) Poniżej zamieszczony jest tekst dotyczący ziem polskich w XIX w. W tekście są luki, które należy uzupełnić jednym z brakujących haseł. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz prawidłowe odpowiedzi:

XIX w. to czas zaborów i walki Polaków o niepodległość. W czasie powstania listopadowego miało miejsce kilka bitew, a wśród nich nierozstrzygnięta bitwa w dniu 25 litego 1831 r. pod **(A. Olszynką Grochowską / Wawrem / Iganiami)**. Mimo tego, że znaczną część bitew Polacy wygrali, to jednak powstanie zakończyło się klęską i represjami. Znaczna część powstańców została zesłana na Syberię. Z kolei car Mikołaj I w lutym 1832 r. nadał Królestwu Polskiemu akt prawny, który zastąpił konstytucję z 1815 r. Ten najwyższy akt prawny nazywany był **(B. Nowelą osadniczą / Statutem organicznym / Konstytucją marcową)**. Zlikwidowano także uniwersytety w Warszawie i Wilnie oraz Kościół greckokatolicki, a w miejsce województw utworzono gubernie. Polacy przebywający na emigracji działali, tworząc stronnictwa politycznego, jak też kultywując polską kulturę. Wśród takich osób był kompozytor **(C. Zygmunt Krasiński / Juliusz Słowacki / Fryderyk Chopin)**.

Jednak Polacy przebywający nadal pod zaborami próbowali walczyć. W II poł. XIX w. zorganizowano kolejne powstanie. Zanim jednak doszło do wybuchu w 1862 r. stanowisko naczelnika rządu Królestwa Polskiego objął Polak, który próbował współpracować z carem, polepszając życie Polaków. Wdrożył wiele reform, m.in. przeprowadził oczynszowanie chłopów, wprowadził równouprawnienie Żydów oraz założył Szkołę Główną Warszawską z polskim językiem wykładowym. Tym Polakiem był **(D. Karol Marcinkowski / Aleksander Wielopolski / Dezydery Chłapowski)**.

Aby uniknąć branki do wojska rosyjskiego młodzi polscy mężczyźni ukryli się w lasach i pogłębili działania przygotowującego do wybuchu powstania zwanego styczniowym. Pierwszym dyktatorem powstania był **(E. Romuald Traugutt / Marian Langiewicz / Ludwik Mierosławski)**. Powstanie objęło przede wszystkim obszar Królestwa Polskiego i częściowo tereny dzisiejszej Białorusi i Litwy oraz Ukrainy, a Polacy prowadzili przeciwko Rosjanom wojnę partyzancką. Odnosili sukcesy w mniejszych potyczkach, lecz nie udało im się opanować większego miasta. W 1864 r. car ogłosił ukaz o uwłaszczeniu chłopów, a w następnym miesiącu został aresztowany ostatni dyktator powstania. Kolejne powstanie zakończyło się klęską, a Polaków spotkały kolejne represje. Nastąpiła zmiana nazwy Królestwa Polskiego na **(F. Księstwo Warszawskie / Kraj Przywiślański / Koronę Polską)**. Wprowadzono rosyjską administrację i ustanowiono urząd generał-gubernatora oraz usuwano język polski z administracji, szkół i życia publicznego. Pod zaborem pruskim również prowadzono antypolską politykę, czego przykładem było wprowadzenie prawa zabraniającego stawiania budynków bez zgody władz. Była to **(G. nowela osadnicza / ustawa kagańcowa / Komisja Kolonizacyjna)**.

Natomiast na terenie jednego z zaborów Polacy stopniowo zaczęli korzystać z autonomii. W ten sposób pod koniec XIX w. m.in. język polski obecny był w administracji i szkolnictwie – był to zabór **(H. pruski / rosyjski / austriacki)**.

Zadanie XVIII (0 – 4 p.) Na podstawie mapy oraz wiedzy pozaźródłowej oceń prawdziwość zdań. Zaznacz „PRAWDA”, jeśli zdanie jest prawdziwe, a „FAŁSZ”, jeśli fałszywe.

Mapa ziem polskich po kongresie wiedeńskim. Źródło: J. Kłaczkow, A. Łaszkiewicz, S. Roszak, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy siódmej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 34.

1.	Największe skupisko kopalni i warzelni soli było pod zaborem pruskim.
2.	Na ziemiach zaboru pruskiego znajdował się jeden z polskich uniwersytetów.
3.	Toruń znajdował się na terenie Księstwa Warszawskiego.
4.	Łódzki Okręg Przemysłowy był skupiony wokół przemysłu włókienniczego.

Zadanie XIX (0 – 3 p.) Poniżej zamieszczone są opisy 3 postaci. Z tabeli wybierz właściwą odpowiedź. W KARCIE ODPOWIEDZI zapisz odpowiednią literę. Do każdego opisu pasuje tylko jedna odpowiedź.

A. Józef Piłsudski	B. Roman Dmowski	C. Ignacy Mościcki
D. Gabriel Narutowicz	E. Wincenty Witos	F. Władysław Grabski

1. Polityk, ideolog i współzałożyciel Narodowej Demokracji. Po wybuchu I wojny światowej opowiadał się za współpracą z Rosją. W sierpniu 1917 r. założył Komitet Narodowy Polski. Po odrodzeniu państwa polskiego uczestniczył w konferencji pokojowej w Paryżu.

2. Polski polityk i ekonomista związany z Narodową Demokracją. Uczestniczył w konferencji pokojowej w Paryżu. Zasiadał w polskim sejmie po I wojnie światowej. Był ministrem skarbu. Pierwszy raz wybrano go na premiera w 1920 r., a potem w 1923 r. Wprowadził w Polsce reformę walutową.

3. Polski polityk, naukowiec, wynalazca i chemik. W latach 1926-1939 pełnił funkcję Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie XX (0-4 p.) Poniżej znajdują się 4 zdania, do których zaproponowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz prawidłową literę:

1. W lipcu 1920 r. odbył się plebiscyt w sprawie przynależności państwowej:

A. na Śląsku B. na Mazurach, Powiślu i Warmii C. w Wielkopolsce D. na Litwie

2. W dniu 26 grudnia 1918 r. do Poznania przybył:

A. Józef Piłsudski B. gen. Józef Haller C. Ignacy Jan Paderewski D. gen. Lucjan Żeligowski

3. Słynny pilot okresu międzywojennego, który wygrał Międzynarodowe Zawody Samolotów Turystycznych to:

A. Stefan Banach B. Eugeniusz Bodo C. Jerzy Różycki D. Franciszek Żwirko

4. Po układzie monachijskim w dniu 2 października 1938 r. oddziały Wojska Polskiego wkroczyły na teren:

A. Zaolzia B. Moraw C. Sudetów D. Słowacji

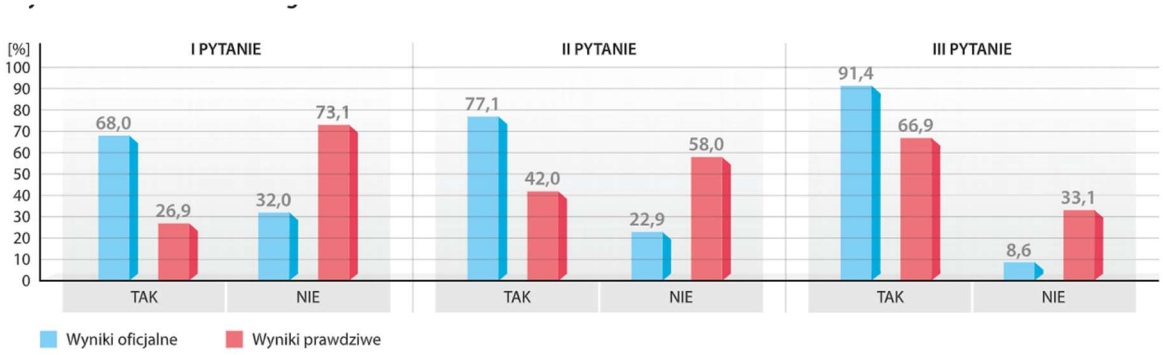
Zadanie XXI (0-6 p.) Oceń prawdziwość informacji podanych w poniższych zdaniach. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz „Prawda", jeśli zdanie jest prawdziwe, a „Fałsz", jeśli jest fałszywe:

1.	W bitwie nad Bzurą w dniach 9-22 września 1939 r. brały udział oddziały Armii „Poznań" pod dowództwem gen. Tadeusza Kutrzeby.
2.	Gubernatorem Generalnego Gubernatorstwa był Heinrich Himmler.
3.	Władysław Raczkiewicz zginął w katastrofie lotniczej na Gibraltarze w 1943 r.
4.	Układ Sikorski-Majski został podpisany przed rozpoczęciem przez Niemców ataku na ZSRR w ramach planu Barbarossa.
5.	Podczas konferencji w Jałcie ustalono m.in. oparcie polskiej granicy wschodniej na tzw. linii Curzona.
6.	W dniu 19 stycznia 1945 r. Komendant Główny AK gen. Leopold Okulicki wydał rozkaz rozwiązania Armii Krajowej.

Zadanie XXII (0-4 p.) – Zapoznaj się z ilustracją oraz wykresem. Wykorzystując wiedzę źródłową i pozaźródłową, odpowiedz na pytania:

Źródło: T. Małkowski, Historia 8 Podręcznik dla klasy ósmej szkoły podstawowej, wyd. GWO, s. 157.

Źródło: R. Śniegocki, A. Zielińska, Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, s. 144.

1. Wydarzenie, do którego odnoszą się plakat propagandowy oraz wykres miało miejsce:

A. 30 czerwca 1946 r. B. 19 stycznia 1947 r. C. 19 lutego 1947 r.

2. Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz „PRAWDA”, jeśli zdanie jest prawdziwe, a „Fałsz”, jeśli fałszywe. Odpowiedzi zaznacz w KARCIE ODPOWIEDZI:

A.	Polska Partia Robotnicza była zwolennikiem tego, aby Polacy w referendum głosowali „nie” na każde z trzech pytań.
B.	Jedno z pytań podczas referendum dotyczyło utrwalenia zachodniej granicy Polski na Bałtyku, Odrze i Nysie Łużyckiej..
C.	Według wyników prawdziwych Polacy w większości zagłosowali „nie” na wszystkie trzy pytania.

Zadanie XXIII (0-6 p.) Zapoznaj się z tekstami, a następnie wykorzystując wiedzę źródłową i pozaźródłową oceń prawdziwość zdań. Zaznacz „PRAWDA”, jeśli zdanie jest prawdziwe, a „FAŁSZ”, jeśli fałszywe. Odpowiedzi zaznacz w KARCIE ODPOWIEDZI:

Tekst nr 1:

„W latach 50. sytuacja w Wielkopolsce i jej stolicy Poznaniu należała do najtrudniejszych w Polsce. Mieszkańcy coraz dotkliwiej odczuwali złe warunki bytowe - problemy mieszkaniowe, problemy z dostępem do artykułów żywnościowych, środków czystości, węgla czy problemy z zarobkami. Wszystko to powodowało rosnące niezadowolenie. (...) Trudności z realizacją "sześciolatki" powodowały, iż zaczęto poszukiwać sposobu obniżenia kosztów produkcji. Wcześniej za wykonaną pracę robotnicy otrzymywali premię. Jednak by zrealizować założenia planu sześcioletniego zaczęto stosować tzw. "wyścig pracy" i podnoszenie norm, kładąc nacisk na pracę akordową. (...) W 1956 roku podniesiono jeszcze bardziej normy pracy i plan produkcji, a uszczuplenie produkcji "specjalnej" po zawieszeniu wojny w Korei (1953) wpłynęło na dalsze obniżenie zarobków”

Źródło: Narastanie konfliktu | Poznański Czerwiec '56 | Poznan.pl

Tekst nr 2:

„Rankiem, około godziny 6.30 (...) otwarto potężne bramy mieszczących się na poznańskiej Wildzie, Zakładów Przemysłu Metalowego im. Józefa Stalina (ZISPO). Nie godząc się na dalszy wyzysk, ponad 10 tysięcy robotników w milczeniu opuściło zakład pracy, by zamanifestować swoje niezadowolenie. Odpowiadając na wezwanie kolegów, do strajku przyłączyli się pracownicy innych poznańskich przedsiębiorstw, m.in.: Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego, Wiepofamy, Pometu i MPK. Maszerujący ulicami Poznania "Cegielszczacy" pociągnęli za sobą miasto. Do pochodu dołączali napotkani mieszkańcy Poznania (...) Z ust manifestujących płynęły zakazane w tamtym czasie słowa pieśni patriotycznych i religijnych. Wznoszono okrzyki: "Chcemy chleba!", "Jesteśmy głodni!", "Chcemy godnej płacy!". Z czasem pojawiły się również hasła o charakterze narodowym, antykomunistycznym, m.in.: "Chcemy wolnej Polski!", "Żądamy wolnych wyborów!".

Źródło: Pokojowa demonstracja | Poznański Czerwiec '56 | Poznan.pl

Tekst nr 3:

„Bezpośrednią, ale przecież nie jedyną, przyczyną rewolty był zapowiedziany 24 czerwca przez premiera Piotra Jaroszewicza drastyczny wzrost cen wielu artykułów żywnościowych, m.in. mięsa i ryb – o 69 proc., nabiału – o 64 proc., ryżu – o 150 proc., cukru – o 90 proc.

Oprócz wysokich podwyżek, odwlekanych przez władze od kilku lat ze względów politycznych, do sprowokowania wybuchu społecznego niezadowolenia przyczynił się niewątpliwie sposób ich wprowadzenia w życie – niesprawiedliwe rekompensaty. Zarabiający poniżej 1,3 tys. zł mieli otrzymać 240 zł, a zarabiający powyżej 6 tys. zł – 600 zł. Kolejną przyczyną było przedstawienie przez rządzących podwyżki jako projektu zgłoszonego do konsultacji społecznej, chociaż zdawano sobie sprawę z tego, że owe konsultacje są fikcją, a decyzje i tak już zapadły, a nawet – że wydrukowano już nowe cenniki. (...) 25 czerwca 1976 r. w strajkach i demonstracjach ulicznych, według różnych statystyk Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uczestniczyło 70–80 tys. osób w co najmniej 90–112 zakładach pracy na terenie 24 województw. W Radomiu, Ursusie i Płocku robotnicy wyszli na ulice. Demonstracje zakończyły się starciami z milicją, a w przypadku Radomia dramatycznymi walkami ulicznymi. (...) Przed kolegiami i sądami stanęło kilkuset zatrzymanych w Radomiu, Ursusie i Płocku. Wymierzano im kary z pogwałceniem elementarnych zasad praworządności. Ze względu na skalę protestu Radom był miastem, na które spadły najsurowsze represje”

Źródło: Przełomowy czerwiec - Czerwiec 1976 Przystanek Historia

1.	Jedna z przyczyn obu strajków dotyczyła kwestii trudnych warunków życia Polaków.
2.	Strajki w 1976 r. objęły wyłącznie zakłady pracy w Radomiu, Ursusie i Płocku.
3.	Strajk w 1956 r. rozpoczęli pracownicy Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego.

4.	Strajkujący w 1956 r. wznosili hasła socjalne, narodowe i antykomunistyczne.
5.	Sekretarzem KC PZPR w 1976 r. był Piotr Jaroszewicz.
6.	W przypadku strajków w 1976 r. największe represje były wymierzone przeciwko demonstrantom z Płocka.

Zadanie XXIV (0 – 7 p.) - Poniżej znajduje się 7 zdań, do których zaproponowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. W KARCIE ODPOWIEDZI zaznacz prawidłową literę:

1. Prezydentem Polski od 1947 do 1952 r. był:

A. Stanisław Mikołajczyk B. Władysław Gomułka C. Bolesław Bierut D. Józef Cyrankiewicz

2. Program zainicjowany w 1958 roku przez Władysława Gomułkę w ramach przygotowań do obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego (1966) polegający na budowie tysiąca:

A. boisk szkolnych B. basenów C. szkół D. kościołów

3. Import zachodnich technologii, nadmierne inwestycje, zadłużenie kraju za granicą, uruchomienie masowej produkcji Fiata 126p oraz budowa dworca kolejowego Warszawa Centralna nastąpiły, gdy sekretarzem KC PZPR był:

A. Wojciech Jaruzelski B. Edward Gierek C. Mieczysław Jagielski D. Stanisław Kania

4. Wśród postulatów strajkujących w 1980 r. było:

A. zorganizowanie wolnych wyborów do Sejmu

B. akceptowanie przez władze niezależnych związków zawodowych

C. ustanowienie wolnych niedziel

D. podwyższenie wieku emerytalnego

5. Stan wojenny w Polsce został wprowadzony w nocy:

A. z 14 na 15 sierpnia 1980 r. B. z 12 na 13 grudnia 1980 r.

C. z 14 na 15 sierpnia 1981 r. D. z 12 na 13 grudnia 1981 r.

6. W dniu 4 czerwca 1989 r. w Polsce odbyły się w pełni wolne wybory:

A. do Sejmu B. do Senatu C. na Prezydenta RP D. wszystkie odpowiedzi są prawidłowe

7. Minister finansów w latach 1989-1991:

A. Leszek Balcerowicz B. Lech Wałęsa C. Tadeusz Mazowiecki D. Aleksander Kwaśniewski